

Prawo zatrzymanego do adwokata - czy w Polsce jest realizowana dyrektywa unijna?

Naczelna Rada Adwokacka opracowała dokument podsumowujący realizację obowiązków wynikających z dyrektywy w sprawie pomocy prawnej z urzędu dla podejrzanych i oskarżonych w postępowaniu karnym oraz dla osób, których dotyczy wnioski w postępowaniu dotyczącym europejskiego nakazu aresztowania. Autorem dokumentu jest adw. Bartosz Przeciechowski, członek NRA.

Dyrektywa 2016/1919 z dnia 26 października 2016 r. reguluje zasady dotyczące udzielania pomocy prawnej z urzędu. Dokument wskazuje, że pomoc ta powinna być udzielana bez zbędnej zwłoki, najpóźniej przed przesłuchaniem danej osoby przez policję lub inny organ ścigania czy też sądowy.

W Polsce odpowiednie zastosowanie ma rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 23 czerwca 2015 r. w sprawie sposobu zapewnienia oskarżonemu korzystania z pomocy obrońcy w postępowaniu przyspieszonym, zgodnie z którym jeśli podejrzany nie ma obrońcy, organ prowadzący postępowanie przygotowawcze poucza o uprawnieniu do korzystania z pomocy obrońcy, a następnie udostępnia mu listę adwokatów i radców wprawnych pełniących dyżury. Jednak nie każdy zatrzymany ma status podejrzanego i w tym zakresie NRA widzi potrzebę wprowadzenia wyraźnych przepisów o pouczeniu każdego zatrzymanego o prawie do przyznania pomocy prawnej z urzędu, na tym etapie postępowania.

W materiale opracowanym przez adw. Przeciechowskiego wskazuje się na rozważenie zmian w kodeksie postępowania karnego, zakazujących prowadzenia czynności przesłuchania i czynności dochodzeniowo-śledczych przed rozpoznaniem wniosku o przyznanie pomocy prawnej z urzędu, o ile taki wniosek zostanie złożony. Sprzeczne z celem dyrektywy wydaje się uprawnienie prokuratora do odmowy dopuszczenia pełnomocnika do udziału w postępowaniu. Zmian w przepisach wymaga również wprowadzenie możliwości udzielenia doraźnej lub tymczasowej pomocy prawnej z urzędu przed przesłuchaniem osoby zatrzymanej i przed prowadzeniem z jej udziałem czynności dochodzeniowo-śledczych. Specjalnego rozwiązania ustawowego wymagałoby również powierzenie policji i organom ścigania kompetencji do tymczasowego przyznania pomocy prawnej z urzędu. NRA sugeruje też dostosowanie treści pouczenia dla zatrzymanego do wymagań dyrektywy UE.

W dokumencie podkreśla się, że niezależnie od zmian przepisów ustawowych należałoby zmienić praktykę organów procesowych i ścigania dotyczącą wyraźnego pouczenia o prawie do pomocy prawnej z urzędu na etapie zatrzymania i udostępnienia w tym celu wniosku oraz nadania mu natychmiastowego biegu, a także wstrzymanie wszelkich czynności do czasu rozpoznania przez sąd tegoż wniosku.

[Czytaj cały dokument](#)